

Decizia nr. 21 din 26 noiembrie 2024 cu privire la candidatura lui Ion BUNICA, candidat la funcția de membru al Colegiului de Disciplină și Etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor¹

I. Introducere

1. Comisia de Evaluare a Procurorilor („Comisia”) a deliberat în ședință închisă la 15 octombrie 2024 și 26 noiembrie 2024. Membrii participanți au fost:

*Nadejda HRIPTIEVSCHI
Cornel LEBEDINSCHI
Christopher LEHMANN
Irmantas MIKELIONIS
Virginia MORARU
Saskia de VRIES*

2. Prezenta decizie îl vizează pe Ion BUNICA, candidat la funcția de membru al Colegiului de Disciplină și Etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor („CSP”).
3. În temeiul art. 22 alin. (13) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 252/2023”), Comisia a evaluat candidatul conform procedurii și criteriilor reglementate de Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). În acest sens, Comisia a adoptat „Regulamentul de organizare și funcționare în baza Legii nr. 26/2022” (în continuare „Regulamentul”) și „Regulamentul de evaluare în baza Legii nr. 26/2022” (în continuare „Regulamentul de evaluare”).
4. Comisia concluzionează, în unanimitate, că Ion BUNICA nu întrunește criteriile de integritate etică prevăzute de Legea nr. 26/2022 și, prin urmare, nu promovează evaluarea.

II. Subiectul evaluării

5. Ion BUNICA („candidatul”) a fost numit pentru prima dată în funcția de procuror în anul 2005, în cadrul Procuraturii raionului Căușeni, și de atunci a activat ca procuror în mai multe procuraturi. În prezent, acesta este procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău, delegat în Secția combatere crime cibernetice din cadrul Procuraturii Generale („P.G.”). Candidatul a absolvit Facultatea de Drept a Universității din Craiova, România, în anul 2003.

¹ La data de 12 decembrie 2024 a fost efectuată o modificare la nivel de redactare în pct. (37) al prezentei decizii, pentru a corecta o eroare din versiunea de text transmisă candidatului la 3 decembrie 2024. A se vedea textul revizuit în versiunea actualizată.

III. Criteriile de evaluare

6. Evaluarea integrității candidaților de către Comisie constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare ale acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).
7. Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:
 - a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
 - b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr.82/2017;
 - c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.
8. Art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022 prevede că se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:
 - a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
 - b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.
9. Art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022 prevede că pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:
 - a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
 - b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
 - c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art.2 alin.(2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
 - d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art.2 alin.(2);

- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art.2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art.2 alin.(2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

10. Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

11. În aprecierea criteriilor de integritate etică și integritate financiară, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea acestora de către Comisia de evaluare (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

12. Conform prevederilor art. 13. alin. (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

13. În ceea ce privește standardul „dubii serioase” în temeiul Legii nr. 26/2022, Curtea Constituțională a menționat că definiția standardului de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării. De asemenea, Comisia este obligată să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării de către candidat. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase privind respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție (Decizia nr. 42 din 6 aprilie 2023, para. 135 și 136).

14. În acest context, Comisia de la Veneția a subliniat că într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de încălcare a legii, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea Opinia nr. 1064/2021 din 20 iunie 2022, CDL-AD (2022)011-e, para. 9 și 10).

15. Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod în urma evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, para. 352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este, per se, arbitrar, în sensul aspectului „civil” al articolului 6§1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de evaluare a integrității după ce Comisia Independentă de Calificare (CIC) a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

IV. Procedura de evaluare

16. Candidatul s-a aflat pe lista candidaților prezentată de CSP în adresa Comisiei la 15 decembrie 2023 în vederea evaluării pentru funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică din subordinea CSP, în temeiul art. 9 alin. (1) din Legea nr. 26/2022.

17. La 22 decembrie 2023, Comisia a notificat candidatul despre inițierea evaluării și i-a solicitat să completeze și să returneze Declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani (în continuare „declarația pentru ultimii cinci ani”), care include lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, precum și un chestionar privind integritatea etică, în termen de 7 zile, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Candidatul a returnat declarația pentru ultimii cinci ani și chestionarul privind integritatea etică completate în termenul stabilit, pe 27 decembrie 2023.

18. În cadrul evaluării integrității etice și financiare a candidaților, Comisia a obținut informații din numeroase surse. Sursele au inclus în general Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci, instituții financiare, instituții publice, surse deschise, precum rețelele socializare și reportajele jurnalistice de investigație, și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile produse de surse despre un candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. Toate informațiile primite au fost analizate cu atenție pentru a verifica corectitudinea și relevanța acestora.

19. În măsura în care au fost depistate probleme din declarația pentru ultimii cinci ani a candidatului, din chestionarul privind integritatea etică și din informațiile colectate, aceste probleme au fost abordate în întrebările scrise adresate candidatului.

20. La 25 iulie 2024, 30 august 2024, 12 septembrie 2024, 23 septembrie 2024 și 4 octombrie 2024, Comisia a solicitat candidatului să furnizeze informații suplimentare pentru clarificarea anumitor aspecte. Candidatul a oferit răspunsuri și documente în termenul stabilit.

21. La 3 octombrie 2024, Comisia a notificat candidatul că a identificat anumite dubii cu privire la respectarea criteriilor etice și financiare și l-a invitat să participe la o audiere în ședință publică, conform art. 12 alin. (1) din Legea nr. 26/2022. Candidatul a fost informat că poate solicita acces la materialele de evaluare.

22. În urma solicitării candidatului, la 8 octombrie 2024, i s-a acordat acces la materialele de evaluare, conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.
23. La 15 octombrie 2024, candidatul a participat la audiere în ședință publică în fața Comisiei.
24. La audiere, candidatul a reafirmat exactitatea răspunsurilor sale din chestionarul privind integritatea etică pe care l-a returnat la 27 decembrie 2023 și a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile pe care le-a oferit anterior la solicitările de informații ale Comisiei.

V. Analiza

25. Această secțiune analizează faptele relevante și motivele care au stat la baza deciziei Comisiei.
26. În baza informațiilor pe care le-a colectat, în scrisoarea din 3 octombrie 2024, Comisia i-a notificat candidatului data audierii. La 4 octombrie 2024, Comisia a trimis o scrisoare suplimentară candidatului, informându-l că în cadrul audierii se solicită clarificarea suplimentară a următoarei chestiuni:

a) Implicarea și rolul său în cauza Eșanu vs. Republica Moldova (15230/18, 31 ianuarie 2023).

27. Chestiunea pentru care s-au solicitat clarificări se referă la criteriile etice prevăzute în art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022. Rezolvarea acestei chestiuni este relevantă în evaluarea integrității etice a candidatului din perspectiva respectării normelor de etică și conduită profesională a procurorilor.
28. Rolul central și acțiunile candidatului în cazul detenției preventive prelungite a lui Valentin Eșanu, care a fost considerată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului ("CtEDO") o privare ilegală de libertate, încălcând articolul 5§3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), necesită o atenție și evaluare serioasă din partea Comisiei. A se vedea cauza *Eșanu vs. Republica Moldova* (15230/18, 31 ianuarie 2023), hudoc.echr.coe.int (citată în continuare drept „Cauza Eșanu”).
29. Cauza Eșanu implică detenția preventivă a acestuia pe o perioadă totală de douăzeci și două de luni, „în absența unor motive relevante și suficiente,” și cu încălcarea art. 25 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, care limitează explicit perioada de detenție preventivă la un termen de cel mult douăsprezece luni. A se vedea cauza *Eșanu*, para. 1. Domnul Eșanu a contestat în cele din urmă la CtEDO detenția sa prelungită, invocând articolele 4 și 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO).
30. Cauza *Eșanu* are o istorie procesuală lungă, dar relevantă. Urmărirea penală în privința lui Eșanu a fost inițial pornită în 2014. El a fost reținut la 15 august 2017 și a acuzat de spălare de bani și evaziune fiscală. Activitățile examinate în cauza penală în privința sa ar fi avut loc în perioada 2014 - 2017. La 17 august 2017, judecătorul de instrucție a dispus arestarea preventivă a reclamantului, invocând riscurile de a

influența martorii, de a manipula probele, de a se eschiva de la urmărirea penală și de a continua activitatea criminală.

31. Detenția dlui Eșanu a fost prelungită pentru douăsprezece luni, până la 15 august 2018, cu excepția unei perioade scurte, din 5 până pe 12 ianuarie 2018².
32. Candidatul a condus urmărirea penală în privința lui Eșanu în perioada 2018 - 2019; el a confirmat acest fapt în declarația sa scrisă către Comisie: „În perioada 2018 - 2019, am avut în procedură o cauză penală, în care Eșanu Valentin a avut calitatea de învinuit, și anume cauza penală nr. 2017790174”. Mai exact, conform declarațiilor scrise ale candidatului către Comisie, dosarul a fost transferat prin ordinul Procurorului General, Eduard Harunjen, din 24 august 2018, de la organul de urmărire penală al Direcției generale urmărire penală a Inspectoratului General al Poliției către Procuratura municipiului Chișinău, pentru exercitarea în continuare a urmăririi penale. Candidatul a mai precizat: „Cauza penală dată a parvenit în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Principal, la 05.09.2018 și, conform rezoluției Procurorului-șef al Procuraturii municipiului Chișinău [...] a fost transmisă în exercitarea mea”.
33. Între timp, mandatele de arest în privința lui Eșanu fuseseră prelungite de mai multe ori în decursul primelor douăsprezece luni de detenție, până la 15 august 2018, când a fost eliberat. Data de 15 august 2018 este semnificativă, deoarece corespunde limitării de douăsprezece luni a arestării prevăzute în art. 25 din Constituția Republicii Moldova și reprezintă împlinirea unui an de la primul mandat de arest.
34. La 5 iulie 2018, cu puțin timp înainte de împlinirea unui an de arest preventiv la 15 august 2018, procurorii au pornit a doua cauză penală, separată, în privința lui Eșanu, pentru acuzația de tulburare a posesiei, într-o chestiune evident banală, referitoare la instalarea ilegală a unui gard (în continuare „dosarul gardului”). La 12 septembrie 2018, Judecătoria Chișinău a respins demersul procurorului de prelungire a arestului în ”dosarul gardului” și l-a eliberat pe reclamant. Instanța a remarcat că procurorul nu a prezentat nicio dovadă concretă care să justifice privarea de libertate a reclamantului pe baza acestor acuzații. La 14 august 2018, imediat după eliberarea sa din arest în temeiul acelor noi acuzații din ”dosarul gardului”, Eșanu a fost reținut din nou la poarta penitenciarului, în cauza care a rămas după disjungerea de la prima cauză în privința sa (cauza penală privind spălarea de bani și evaziune fiscală).
35. După cum s-a menționat supra, candidatul în acest caz își asumase între timp întreaga responsabilitate pentru cauza în privința lui Eșanu (mai precis, cauza penal nr. 2017790174, privind evaziune fiscală și spălarea de bani) cel puțin din 5 septembrie 2018. Din acel moment, el a fost procurorul responsabil pentru examinarea și semnarea tuturor ordonanțelor și demersurilor din dosar, inclusiv privind reținerea

² În ianuarie 2018, Judecătoria Chișinău i-a aplicat arest la domiciliu, constatând că procurorul nu reușise să motiveze cererea de prelungire a arestului reclamantului; a doua zi, el a fost transportat cu ambulanța la o clinică privată, unde a rămas până pe 12 ianuarie, când instanța a dispus din nou arestarea acestuia, acceptând cererea procurorului de a-l plasa din nou în arest preventiv, bazându-se pe rapoartele scrise ale doi ofițeri de poliție, conform cărora Eșanu ar fi avut din nou legături cu persoane implicate în dosar în timpul șederii sale în spital.

și arestarea preventivă și a demersurilor adresate instanțelor pentru confirmarea acestora.

36. La 12 septembrie 2018, Judecătoria Chișinău a respins demersul procurorului privind prelungirea arestului în privința lui Eșanu în "dosarul gardului". Cu toate acestea, dl Eșanu nu a fost eliberat efectiv din arest până la 14 septembrie 2018. În dimineața acelei zile, când dl Eșanu se afla la poarta penitenciarului, imediat după eliberarea din detenție din cadrul celui de-al doilea set de proceduri (cel ce implica "gardul"), a fost din nou arestat pentru acuzații de spălare de bani și evaziune fiscală. Deși acest fapt a fost prezentat drept o cauză penală nouă, aceasta s-a bazat (așa cum a fost ulterior constatat de CtEDO) pe aceleași fapte și circumstanțe din cauza penală inițială privind spălarea de bani și evaziunea fiscală în urma activităților dlui Eșanu din perioada ianuarie - august 2017. În mod specific și de importanță crucială în acest caz, CtEDO a constatat că acuzațiile penale pe care inculpatul le-a primit pentru noul său arest din 14 septembrie 2018 „se refereau la aceleași acuzații de evaziune fiscală și spălare de bani ca și prima investigație, presupus comise în perioade de timp care se suprapuneau, și că inițial aceste acuzații făcuseră parte din aceeași cauză penală”. Cu alte cuvinte, CtEDO a recunoscut că noua plasare în arest dispusă la 14 septembrie 2018 s-a bazat pe aceleași acuzații pentru care inculpatul fusese deja deținut mai mult de 12 luni.
37. Bazându-se pe noile acuzații de spălare de bani și evaziune fiscală, candidatul însuși a dispus o nouă reținere a lui Eșanu pe 14 septembrie, exact „în momentul în care reclamantul se afla la poarta penitenciarului pentru a fi eliberat din detenția în al doilea set de proceduri [adică "dosarul gardului"]". *A se vedea cauza Eșanu*, para. 8. Așa cum a confirmat candidatul însuși la audiere, „Eu eram persoana care a întocmit procesul-verbal de reținere a persoanei”.
38. Abia a doua zi, pe 15 septembrie 2018, candidatul a prezentat judecătorului de instrucție un demers pentru autorizarea unei noi rețineri, pe care candidatul însuși o dispusese. Acest demers a fost analizat, iar mandatul de arest a fost eliberat de către Judecătoria Chișinău în aceeași zi. Dl Eșanu a fost din nou plasat în arest preventiv; această măsură a fost prelungită în numeroase rânduri până în iunie 2019, când a fost eliberat (după aproximativ 22 de luni de detenție).
39. În analizarea acestor fapte, CtEDO a subliniat în mod specific, într-un limbaj clar, rolul central al candidatului în menținerea arestului lui Eșanu pe 14 septembrie 2018 pe aceleași acuzații de spălare de bani și evaziune fiscală:

„Curtea reține, de asemenea, că după ce instanțele [moldovenești] au dispus eliberarea reclamantului, în special pe 14 septembrie 2018, acesta a fost din nou arestat în aceeași zi în contextul unor investigații penale separate. Totuși, [...] Curtea observă că [motivele pentru noua arestare] se referă la aceleași acuzații de evaziune fiscală și spălare de bani ca și în prima investigație, presupus săvârșite în perioade de timp care se suprapun și că inițial acestea făcuseră parte din aceeași cauză penală, fiind disjuncte la câteva zile înainte ca primul caz să fie trimis în judecată [...]. Prin inițierea unor investigații penale separate pentru diferite episoade ale aceleiași presupuse activități infracționale, acuzarea a reușit să eludeze prevederile Constituției Republicii Moldova care limitează privarea de libertate până la judecată

*la un maximum de douăsprezece luni. Curtea consideră că împărțirea artificială a unei investigații penale în mai multe investigații separate pentru a eluda prevederile legale obligatorii este incompatibilă cu articolul 5 din Convenție (a se compara cauza *Cosovan vs. Republica Moldova*, nr. [13472/18](#), para. 99, 22 martie 2022)”. A se vedea cauza *Eșanu* para. 23.*

40. Rolul procuraturii în acest caz, și în mod special al candidatului, este tulburător. Procurorii au fost în mod clar intenționați să-l mențină pe dl Eșanu în detenție după expirarea limitării constituționale de un an pentru lipsirea de libertate. Inițial, au încercat să evite această limitare prin deschiderea unei cauze separate, privind presupusa instalare ilegală a unui gard. Când instanța a respins demersul de prelungire a arestului în baza acestei noi cauze, procurorii au reactivat noi acuzații pe baza aceluiași fapte pe care s-a bazat plângerea penală inițială. Aceasta nu a fost o simplă eroare sau ineptie a procurorilor, dar mai degrabă un efort clar de a eluda limitarea constituțională privind detenția preventivă. Candidatul s-a aflat în centrul acestui efort și a fost într-adevăr procurorul al cărui comportament a fost invocat de CtEDO în constatarea privării ilegale de libertate în temeiul art. 5§3 din CEDO.

41. Pe lângă încălcarea CEDO și a Constituției Republicii Moldova, comportamentul candidatului în această chestiune a încălcat și Codul de etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016 (în continuare „Codul de etică”). Mai multe prevederi ale Codului sunt implicate în acest caz. Prevederile relevante ale Codului sunt:

- Art. 6.1.1 prevede că procurorul trebuie să respecte legislația națională și actele internaționale la care Republica Moldova este parte;
- Art. 6.1.2 prevede că procurorul trebuie să acționeze în mod echitabil și onest;
- Art. 6.1.4 prevede că procurorul trebuie să respecte drepturile și interesele legitime ale părților și participanților la proces, persoanelor fizice și juridice;
- Art. 6.1.6 prevede că procurorul trebuie să se asigure ca procedurile penale să opereze cât de rapid posibil, în concordanță cu interesele justiției;
- Art. 6.2.1 prevede că procurorul trebuie să-și exercite atribuțiile în mod independent, imparțial, onest, ireproșabil, dând dovadă de o înaltă ținută morală și maximă corectitudine [...];
- Art. 6.2.3 prevede că procurorul, în luarea deciziilor, inclusiv a celor discreționare, să acționeze în mod independent și imparțial în conformitate cu legea, respectând prevederile prezentului Cod [...];
- Art. 6.3.1 prevede că procurorul trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în procuratură;
- Art. 6.5.4 prevede că procurorul trebuie să ia atitudine față de orice încălcare a legii, a normelor de etică și conduită admisă de către judecători, avocați, ofițeri de urmărire penală și alte părți sau participanți la proces.

42. Comisia trebuie să analizeze, în mod specific, acțiunile candidatului în contextul fiecărei dintre aceste prevederi. În primul rând, am văzut că CtEDO a constatat deja că acest candidat a acționat într-o manieră concepută pentru a „eluda” Constituția Moldovei (*termenul CtEDO*). Prin urmare, candidatul nu a respectat obligațiile

prevăzute la art. 6.1.1 din Codul de etică, de a respecta legislația națională (mai exact, art. 25 din Constituția Moldovei), iar având în vedere că acțiunile sale au încălcat art. 5 para. 3 din CEDO, nu a respectat nici obligația prevăzută la art. 6.1.1 din Cod de a respecta actele internaționale la care Republica Moldova este parte.

43. În al doilea rând, circumstanțele în care candidatul și colegii săi au încercat să conceapă un mecanism pentru a prelungi detenția dlui Eșanu peste perioada de 12 luni impusă de Constituție, potrivit CtEDO, prin „*inițierea unor investigații penale separate pentru diferite episoade ale aceleiași activități criminale presupuse*”, au arătat o intenție care nu a respectat în mod clar obligația lor conform art. 6.1.2 din Codul de etică, de a acționa într-un mod corect și onest. De asemenea, acea conduită și manevrele candidatului și ale colegilor săi au fost evident în contradicție cu prevederile prevăzute la art. 6.1.4 din același Cod, conform căruia procurorii trebuie să respecte drepturile participanților la proces, precum și cu art. 6.2.1 din Cod, care impune procurorilor să își îndeplinească atribuțiile într-un mod onest, ireproșabil, dând dovadă de o înaltă ținută morală și maximă corectitudine. În cele din urmă, aceeași conduită contravine obligațiilor prevăzute la art. 6.3.1, care cere respectarea celor mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în procuratură.
44. Însăși natura efortului de aici, de a prelungi perioada de detenție cu mult peste limitele impuse de lege, îl pune pe candidat într-un conflict direct cu obligațiile sale conform art. 6.1.6 din Codul de etică, de a asigura desfășurarea procedurilor penale cât mai rapid posibil. Într-adevăr, acest comportament a fost menit să aibă efectul exact opus, prelungind o detenție mult peste limitele legale. Faptul că demersul candidatului de prelungire a detenției a fost mai târziu autorizat de instanță nu diminuează în niciun fel vinovăția proprie a candidatului în această chestiune.
45. În final, nu există nicio îndoială că, deși și alți procurori au fost implicați în eforturile de prelungire ilegală a detenției lui Eșanu, rolul candidatului a fost unul central; menționăm că eșecul colectiv nu justifică obligațiile individuale ale candidatului. Art. 6.5.4 din Codul de etică obligă procurorii să ia atitudine împotriva oricărei încălcări a legii, indiferent de cine este implicat în acțiunile ilegale. De asemenea, art. 6.2.3 obligă un procuror să acționeze independent și imparțial în conformitate cu legea.
46. Art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022 prevede că se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă: a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial.
47. Având în vedere cele de mai sus, Comisia are dubii serioase (art. 13, alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică, conform art. 8 para. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește acțiunile sale de a solicita prelungirea ilegală a detenției inculpatului în cauza *Eșanu vs. Republica Moldova*, dubii care nu au fost atenuate de către candidat.

VI. Decizia

48. Pe baza art. 8, alin. (2) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis: candidatul nu întrunește criteriile de integritate etică, deoarece au fost constatate dubii serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și, prin urmare, acesta nu promovează evaluarea.

VII. Calea de atac și publicarea deciziei

49. În temeiul art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, candidatul are dreptul să conteste decizia Comisiei de evaluare în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate. Constatarea se depune la Curtea Supremă de Justiție cu adresa în strada Petru Rareș nr. 18, mun. Chișinău.

50. În temeiul art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, prezenta decizie se va transmite prin email candidatului și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau a concursului, care în acest caz este Consiliul Superior al Procurorilor. Dacă, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, candidatul nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea deciziei, aceasta se publică pe pagina web a instituției în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

51. Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei.

52. Întocmită în limba engleză și în limba română.

Semnătura:

Christopher LEHMANN
Președinte al
Comisiei de evaluare a procurorilor